

UCHWAŁA Nr 143/XXII/08
RADY MIEJSKIEJ W CHĘCINACH
z dnia 29 lutego.. 2008r.

*w sprawie uchwalenia Programu usuwania i unieszkodliwiania odpadów
zawierających azbest na terenie Gminy i Miasta Chęciny
na lata 2008 - 2032*

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 oraz art. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006r. Nr 129, poz. 902 z późniejszymi zmianami) art. 14 ust 6 ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U. Nr 62, poz. 628 z późn zm.) **Rada Miejska w Chęcinach uchwala, co następuje:**

§ 1

Uchwala się Program usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest na terenie Gminy i Miasta Chęciny na lata 2008 - 2032 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta w Chęcinach.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej
Stefan
Krzyszto Pokoś

Załącznik
do Uchwały Nr 143/XXII/08
Rady Miejskiej w Chęcinach
z dn. 29.02.2008r.

**Program usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających
azbest z terenu Gminy i Miasta Chęciny**

I. Wstęp

Od 14 maja 2002r. obowiązuje w Polsce 30-letni Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium kraju. Dokument powstał w wyniku przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki z dnia 19 czerwca 1997r. (M.P. z 1997r., nr 38, poz. 373) oraz ustawy z dnia 19 czerwca 1997r., o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004r., nr 3, poz. 20 z późn. zm.).

Ze względu na zagrożenie, jakie niesie ze sobą obecność włókien azbestowych w powietrzu, Program usuwania azbestu jest jednym z priorytetowych dla ochrony zdrowia i środowiska. Choć azbest dobrze zabezpieczony nie stanowi niebezpieczeństwa dla zdrowia, to uszkodzony (m.in. w wyniku każdej obróbki mechanicznej lub kwaśnych deszczy) może stać się przyczyną śmiertelnych chorób: pylicy azbestowej (azbestozy), raka płuc, międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej oraz innych zmian w płucach. Obecnie nie wiadomo jaka minimalna ilość pyłu azbestowego wywołuje choroby. Wiadomo jednak, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe ryzyko choroby. Oznacza to, że zachorować mogą nie tylko osoby, które miały długotrwały kontakt z azbestem w związku z wykonywaną pracą, ale i te, które oddychały powietrzem z włóknami azbestowymi przez krótki czas.

Prawidłowe zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest zapewnia bezpieczeństwo jedynie przez ok. 30 lat. Potem stan techniczny większości z nich będzie nieuchronnie pogarszał się. Dlatego jedynym sposobem wykluczenia niebezpieczeństwa związanego z azbestem jest jego stopniowe usuwanie z naszego otoczenia i co bardzo ważne usuwanie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy oraz ochrony środowiska. Prace te muszą zostać zakończone do końca 2032r.

Usuwanie azbestu nie jest zadaniem łatwym, bowiem na terenie Polski znajduje się ponad 15 mln ton wyrobów zawierających azbest, które zgodnie z wytycznymi Programu mają zostać usunięte do 31.12.2032r. Pozbycie się tak dużej ilości wyrobów wymaga przygotowania odpowiedniej infrastruktury w postaci składowisk niebezpiecznych odpadów, firm remontowych i transportowych przeszkolonych do pracy z azbestem oraz akredytowanych laboratoriów poświadczających obecność azbestu w danym

wyrobie. Niezbędna jest także intensyfikacja działań edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa, bowiem ciągle istnieje mała świadomość zagrożenia, jakie niesie ze sobą narażenie na azbest, co w konsekwencji skutkuje małym zainteresowaniem problemem. Na stan ten wpływa także fakt, że zagrożenie azbestem nie jest odbierane jako rzeczywiste, bowiem choroba może ujawnić się nawet po kilkudziesięciu latach od momentu kontaktu z włóknami azbestowymi.

Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub jakichkolwiek uszkodzeń wyrobów zawierających azbest (lamanie, kruszenie, cięcie i każda inna obróbka).

Azbest dobrze zabezpieczony i nieuszkodzony nie stanowi zagrożenia.

W programie znajdują się ogólne informacje oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielać osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków mieszkalnych zabudowań gospodarczych jak również budynków użyteczności publicznej. Program ten ma na celu przedstawienie mieszkańcom Naszej Gminy zasad postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

1.1. Informacje ogólne o azbecie

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Szerokie jego zastosowanie nastąpiło w wyniku rewolucji przemysłowej w okresie ostatnich 100 lat. Azbest stosowany był w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, lecz przede wszystkim (około 85%) do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, a także rur do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i CO. Z uwagi na swoje niewątpliwe zalety, jak odporność na wysokie temperatury, jak również na działanie mechaniczne, na działanie kwasów, dużą elastyczność itp. wykorzystywany był chętnie jako surowiec również w Polsce.

Wyróżnia się dwie grupy azbestu:

- **azbest chryzotylowy** /biały/ który powszechnie stosowany był do produkcji płyt azbestowo-cementowych,
- **azbesty amfibolowe**, z których krokidolit /niebieski/ był stosowany do produkcji rur w mieszaniu z azbestem chryzotylowym.

Pozostałe rodzaje azbestów amfibolowych - amozyt, antofilit, trelnolit, aktynolit wykorzystywane były rzadko i do specjalnych zastosowań.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

KLASA I - wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/ton definiowane jako "miękkie" zawierające powyżej 20% do 100% azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czasem towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanym w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, tektury uszczelkowe między innymi w sprzęcie AGD oraz materiały i wykładziny cierne.

KLASA II - wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako "twarde" zawierające powyżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia np. pęknięcia ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia, w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów cięcie, wiercenie otworów oraz rozbijanie w wyniku rzucania z wysokości w trakcie prac remontowych.

Z zaliczonych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo cementowe faliste oraz płyty azbestowo - cementowe "karo" stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjne na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo - cementowe, z których należy wymienić przed wszystkim rury służące do wykonywania instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych. Azbest stosowany był również do produkcji płytek podłogowych PCV.

Szacuje się, że na terenie kraju znajduje się ogółem około 15500 tyś. ton wyrobów zawierających azbest 14900 tyś. ton płyt co odpowiada do 1350 mln. m² / oraz 600 tyś. ton rur i innych wyrobów azbestowo cementowych.

Trwałość płyt azbestowo - cementowych określa się przeciętnie na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Produkcja płyt azbestowo - cementowych na ziemiach polskich rozpoczęła się w 1907 roku i trwała do 1998 roku. Na teren Polski po 1945 roku sprowadzono 2 miliony ton azbestu. Olbrzymia większość zużyta została właśnie do produkcji płyt cementowo - azbestowych.

1.1.1 Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego.

Azbest jest minerałem o udowodnionym działaniu kancerogennym - rakotwórczym na organizm ludzki. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychaniu włókien zawieszonych w powietrzu. Na występowanie i typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiany tworzących go włókien i ich stężeń oraz czas trwania narażenia.

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i ilości włókien w dolnej części układu oddechowego, jak również do fizycznych i arce dynamicznych cech włókien. Szczególne znaczenie ma w tym przypadku średnica włókien. Włókna cienkie przenoszone są łatwiej i odkładają się w górnych odcinkach dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube zatrzymują się w górnej części układu oddechowego. Skręcone włókna chrozytylu o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów alnfibolowych, z łatwością przenikających do obrzeży płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirebilne, to znaczy takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu.

Włókna te przenikają do pęcherzyków płucnych, z których nie mogą być wydalone. Szkodliwe działanie azbestu polega na długotrwałym drażnieniu tkanki miękkiej, ma charakter fizyczny, a nie chemiczny.

Ze względu na to, że włókna azbestu chrozytorowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego, w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych oraz ze względu na fakt, że są także skuteczniej usuwane z płuc, narażenie na kontakt azbestem amfibolowym niesie ze sobą większe ryzyko zachorowania. Zgodnie z raportem WHO z 1986 roku nie można określić progowej, bezpiecznie niskiej dawki zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu, który może przyjąć organizm, bez ujemnych skutków zdrowotnych.

Wśród przyczyn braku możliwości zdefiniowania takiej dawki, wymienia się: różną odporność osobniczą, również w poziomach zanieczyszczenia środowiska osób narażonych na działanie azbestu i inne czynniki rakotwórcze /z których azbest współdziałuje na organizm/.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną zmian skórnych oraz szeregu chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej /azbestozy/
- łagodnych zmian opłucnych,
- raka płuc /nowotworu złośliwego, powodowanego przez azbest/
- międzybłoniaków opłucnej /nowotwory również złośliwe, będące skutkiem zanieczyszczenia środowiska azbestem.

Nie ma w Polsce dokładnych badań szacunkowych liczby osób, w przeszłości narażonych zawodowo, oraz w przeszłości i obecnie narażonych środowiskowo. Nadal istnieje skażenie środowiska pyłem azbestu, pochodzących z tak zwanych "dzikich" i przydomowych wysypisk odpadów" - szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach. Nadal ma miejsce pylenie - w coraz większym stopniu - z uszkodzonych powierzchni płyt na dachach, elewacjach budynków. Ciągłe istnieją sieci wodociągowe i kanalizacyjne wykonane z rur zawierających azbest, występują jeszcze drogi i place utwardzone takimi odpadami. Poważny niepokój budzi fakt, że usuwanie obecnie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nie przeszkolone firmy, zwiększa to znacznie zagrożenie pyłem azbestowy dla okolicznych mieszkańców.

1.2 Unieszkodliwianie azbestu

Ogólne metody unieszkodliwiania azbestu można podzielić na:

1. termiczne wysokotemperaturowe,
2. fizyczne,
3. chemiczne,
4. poprzez składowanie.

Ad.1. - topienie w temperaturze powyżej 1600oC - bardzo kosztowne
- stapianie z substancjami obniżającymi temperaturę topnienia azbestu - temperatura około 120°C - efekt szklista szlaka,
- dodawanie do pieca cementowego - nie niszczy się struktury azbestu a jedynie rozcieńcza się go cementem
- otrzymywanie materiałów typu ceramicznego przez dodawanie minerałów zawierających aluminium

Ad.2. - powlekanie włókien polineralnie o różnym składzie /tzw.

Eukapsulacja także żywicami,

- powlekanie materiałami opartymi na gipsie i cemencie.

Ad.3. - niszczenie struktury włóknami azbestowymi za pomocą kwasów/ siarkowego, fosforowego/ z różnymi dodatkami przyspieszającymi proces rozkładu;
działanie roztworów alkaliów, stosowania podwyższonej temperatury/.

Ad.4. - unieszkodliwianie odpadów azbestowych drogą składowania.

II. Rola jednostek samorządu terytorialnego w działaniach związanych z usuwaniem azbestu

Zadanie likwidacji zagrożenia wynikającego z obecności wyrobów zawierających azbest w naszym otoczeniu zostało powierzone zarówno urzędowi na szczeblu centralnym (zainteresowanemu resortowi, w tym Głównemu Koordynatorowi do spraw realizacji Programu w Ministerstwie Gospodarki i Pracy), jak i terytorialnym. Szczegółowe wytyczne dotyczące działań zostały zawarte w Programie (dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki i Pracy) i w odpowiednich ustawach oraz aktach wykonawczych do tych ustaw, które nałożyły na gminy, powiaty i województwa szereg obowiązków. Wśród nich priorytetowym i wspólnym dla wszystkich jednostek jest obowiązek inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Inwentaryzacja jest pierwszym i podstawowym krokiem, który leży u podstaw wszystkich innych działań. Choć na realizację całego Programu... ustawodawca przewidział długi okres czasu, bo aż 30 lat (2002-2032), należy zdać sobie sprawę ze skali problemu (15 ml ton wyrobów!) i rozpocząć działania jak najszybciej.

Inwentaryzacja umożliwia bowiem:

- określenie ilości wyrobów zawierających azbest obecnych na danym terenie,
- zaplanowanie adekwatnych działań (usunięcie lub tymczasowe zabezpieczenie) i umieszczenie ich w planach gospodarki odpadami, w tym niebezpiecznymi zawierającymi azbest, do których stworzenia i realizacji zobligowane są ustawowo jednostki samorządu terytorialnego,
- monitorowanie realizacji planu zgodnie z trzema stopniami pilności usunięcia azbestu, a w konsekwencji doprowadzenia do usunięcia azbestu z terenu naszego kraju.

2.1 Zadania samorządu gminnego

Obowiązki gminy to:

1. Informowanie mieszkańców gminy o skutkach narażenia na azbest i obowiązku sukcesywnego usuwania go przez właścicieli nieruchomości.

Gminy w pierwszej kolejności powinny skupić się na działaniach edukacyjno - informacyjnych skierowanych do mieszkańców. Działanie te powinny mieć na celu skłonienie właścicieli nieruchomości do wypełnienia nałożonego na nich ustawowo obowiązku usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032r. Gminy muszą więc zadbać, aby formularze, na podstawie których dokonywana ma być ocena stanu nieruchomości pod kątem obecności azbestu i stopnia jego zużycia, były dostępne w urzędzie oraz o ile istnieje taka możliwość również na stronie internetowej gminy. Gminy mają także służyć pomocą swoim mieszkańcom na temat wymaganych procedur usuwania, zabezpieczenia, wywożenia i składowania azbestu. Informacje te powinny znaleźć się na stronie internetowej urzędu gminy, na tablicach informacyjnych w jego budynku, ulotkach i plakatach, a także być przekazywane podczas spotkań z mieszkańcami.

Gminy powinny szukać sojuszników swoich działań wśród lokalnych dziennikarzy starając się zainteresować ich tematyką azbestu, szczególnie w skali regionu, oraz służąc informacjami na temat jego usuwania tak, aby wzmacniać prawomocne przez siebie działania informacyjno-edukacyjne.

2. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy.

Informacje podawane przez właścicieli nieruchomości powinny być zbierane w postaci wypełnionych arkuszy "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest". Na ich podstawie ma zostać sporządzony zbiorczy wykaz obiektów zawierających azbest, wg trzech grup pilności, w zależności od stopnia zagrożenia. Oprócz zbierania informacji od prywatnych właścicieli nieruchomości, gmina powinna dokonać oceny stanu nieruchomości, której sama jest właścicielem.

Uczciwa i rzetelna ocena oraz inwentaryzacja są jedynym sposobem na uzyskanie wsparcia finansowego na cele związane z usuwaniem azbestu. O tym także mieszkańcy powinni zostać

poinformowani przez gminę.

3. Opracowanie sprawozdania dotyczącego stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Informacje zebrane na podstawie arkuszy ocen powinny być przekazywane raz w roku do właściwego urzędu nadzoru budowlanego w powiecie. Sprawozdania mają być sporządzone - podobnie do zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest według trzech grup pilności.

4. Stworzenie Planu gospodarki odpadami, w tym niebezpiecznymi zawierającymi azbest
Prawidłowe opracowanie Planu wymaga zebrania od właścicieli nieruchomości sprawozdań dotyczących:

- oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest
- informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania.
- informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone.

Plan jest warunkiem ubiegania się o środki pomocowe

5. Pozyskiwanie środków finansowych

Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie w przypadku elementów budowlanych jest kosztowne i wymaga odpowiednich nakładów finansowych. Istnieje jednak możliwość uzyskania wsparcia ze strony krajowych lub zagranicznych funduszy na ochronę środowiska. Pieniądze te przeznaczone są na realizację dużych projektów, dlatego właściciele powinni łączyć się w większe grupy i aplikować o pieniądze wspólnie. Takie postępowanie wymaga ustanowienia przedstawiciela mogącego występować i działać w ich imieniu. Może nim być m.in. gmina lub związek gmin. Inicjująca rola gminy w tych działaniach jest bardzo ważna, bowiem wielu mieszkańców nie będzie stać na pokrycie kosztów usunięcia azbestu samodzielnie, a w konsekwencji będzie on nadal stanowił zagrożenie.

Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:

- pożyczki,
- dotacje,
- umorzenia pożyczek,
- środki dostępne w ramach linii kredytowych Banku Ochrony Środowiska.

Jednak sposób i źródła finansowania zadań realizowanych w ramach gminnego planu usuwania wyrobów zawierających azbest uzależniony jest od możliwości finansowych gminy tj. od gminnego funduszu ochrony środowiska.

2.2 Zadania samorządu powiatowego

1. Koordynacja działań gmin w powiecie

W celu koordynacji działań gmin w powiecie samorząd powiatowy powinien ustanowić odpowiedni ośrodek dyspozycyjno-kontrolny do nadzoru Programu na jego terenie oraz dla podejmowania decyzji strategicznych i finansowych z nim związanych.

2. Opracowanie sprawozdania dotyczącego stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Na podstawie sprawozdań przesłanych przez gminy powinno powstać sprawozdanie zbiorcze dla całego powiatu wraz z mapą rejonów podwyższonego ryzyka związanego z występującym tam azbestem.

3. Monitorowanie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestowym i przedstawienie wyników monitoringu na mapie powiatu

Zagrożone rejony powinny być monitorowane przez odpowiednie jednostki w celu ustalenia stopnia emisji pyłu i włókien azbestu do atmosfery. W miarę potrzeby samorząd powiatu zobowiązany jest do podejmowania niezbędnych działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów.

4. Opracowanie Planu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu

Każdy powiat powinien opracować Plan usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest obejmujący zinventaryzowane przez gminy nieruchomości. W zależności od ilości wyrobów azbestowych, warunków oraz lokalnych możliwości Plan może być kilkudziesięcioletni lub krótszy, jednak nie może przekraczać 30 lat, licząc od 2002r.

zostać udostępniona mieszkańcom.

5. Opracowanie i wydawanie zaleceń dla gmin

6. Planowanie i organizowanie składowisk odpadów zawierających azbest

Do zadań powiatu należy wyznaczanie i organizowanie składowisk, zatwierdzonych przez samorząd województwa, gdzie będzie można w bezpieczny dla otoczenia sposób składować azbest. Liczba oraz rozmieszczenie istniejących składowisk przystosowanych do składowania odpadów niebezpiecznych nie są zadowalające na terenie wszystkich województw, dlatego niezbędnym staje się tworzenie nowych składowisk. W tym celu samorząd powiatowy powinien zabiegać o pozyskanie inwestorów, którzy będą je budować i nimi zarządzać.

Parametry techniczne wszystkich składowisk odpadów, tych już istniejących i tych, które

dopiero powstaną, powinny być zgodne z Dyrektywą Rady 1999/31/WE.

6. Wydawanie pozwoleń firmom budowlanym i transportowym

Powiat zobowiązany jest do wydawania pozwoleń firmom budowlanym i transportowym w zakresie unieszkodliwiania i transportu odpadów, których pracownicy przeszli odpowiednie szkolenia i które posiadają odpowiedni sprzęt. Tylko specjalistyczne firmy w sposób bezpieczny usuną azbest z terenu nieruchomości i przetransportują je na specjalnie przygotowane do tych celów składowisko odpadów niebezpiecznych.

Samorząd powiatowy powinien opracować i udostępnić zalecenia i wytyczne w zakresie usuwania, zabezpieczenia i postępowania z wyrobami zawierającymi azbest. Zalecenia te powinny być w szczególności skierowane do gmin, administracji osiedli mieszkaniowych i obiektów komunalnych, jak również prywatnych właścicieli nieruchomości. Zadanie to można wykonywać prowadząc akcję informacyjną przy współpracy z samorządem gminnym.

2.3 Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości

Azbest nie ma zapachu i trudno go samemu zidentyfikować. Każdy właściciel posiada dokumentację techniczną nieruchomości i tam najpierw należy szukać informacji na temat użytych podczas budowy materiałów.

W innych przypadkach obecność azbestu może określić jedynie specjalistyczne akredytowane laboratorium.

Obowiązek inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest ciąży na właścicielach nieruchomości (domów, sklepów, hurtowni itp.) wspólnotach i spółdzielniach mieszkaniowych, a w przypadku budynków komunalnych na gminach z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność.

Do podstawowych obowiązków należy:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia.

- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa przez przedsiębiorców albo burmistrzowi gminy dotyczy to osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami oraz aktualizacja informacji o :
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone.

2.4 Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest

W przypadku nieprzestrzegania nałożonych przez prawo na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 21 kwietnia 2001r (tytuł VI).

Ustawa ta przewiduje odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymywanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażających życiu lub zdrowiu ludzi. Mają tu także zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

Obowiązki wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- Uzyskanie pozwolenia – decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi,
- Przeszkolenie i zaznajomienie pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- Zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu i usunięciu azbestu z obiektu lub instalacji właściwemu organowi nadzoru budowlanego,
- Opracowanie szczegółowego planu prac:
 - ocena stanu technicznego wyrobu azbestowego,
 - określenie rodzaju i metod pracy przy usuwaniu azbestu,
 - transport odpadów może być prowadzony wyłącznie przez wyspecjalizowane, posiadające koncesję firmy przewozowe.

- działania zapobiegające powstawaniu pyłu i azbestu i ograniczeniu jego stężeniu w powietrzu.
- kontroluje stopień narażenia pracowników na działanie azbestu.
- prowadzić ilościową i jakościową ewidencję wytwarzanych odpadów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz.U. Nr 152, poz. 1736).

III. Charakterystyka Gminy i Miasta Chęciny

Gmina Chęciny leży w obrębie Wyżyny Kielecko - Sandomierskiej w południowo – zachodniej części Gór Świętokrzyskich. Swym zasięgiem obejmuje Pasma Chęcińskie, Pasma Zelejowskie, Grzbiet Bolechowski, Grząby Bolmińskie oraz Grzywy Korzeckowskie.

Gmina zajmuje centralną część województwa świętokrzyskiego, a jej granice administracyjne obejmują teren o powierzchni 136 km².

- od strony północnej graniczy z gminą Piekoszów,
- od północno – wschodniej z gminą Sitkówka – Nowiny i Morawica,
- od strony południowej z gminą Sobków,
- od zachodniej z gminą Małogoszcz.

Obszar gminy włączony w obręb powiatu Kielce, w województwie świętokrzyskim przedstawia rys. 1

Gmina Chęciny zajmuje obszar o urozmaiconej rzeźbie terenu, o średnim udziale lasów w ogólnej powierzchni. Ze względu na wyjątkowo malowniczy krajobraz miasto i gmina Chęciny ma uzasadnioną rangę w układzie regionalnym i krajowym. Pełni ważną rolę w utrzymaniu przestrzennej ciągłości obszarów aktywnych biologicznie.

Powierzchnia gminy wynosi 12.412,77 ha, co stanowi 1,3% ogólnej powierzchni województwa świętokrzyskiego. W jej skład wchodzi 18 sołectw. Ich powierzchnię przedstawia Rys.2

Gmina Chęciny odznacza się bardzo cennymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi i została w większości objęta prawną ochroną przyrody. Znaczna część gminy (85% ogólnej powierzchni) położona jest w Chęcińsko – Kieleckim Parku Krajobrazowym i jego otulinie, który charakteryzuje się wybitnymi w skali kraju wartościami przyrodniczymi w zakresie przyrody nieożywionej oraz walorów geobotanicznych.

W gminie funkcjonuje przedszkole, 10 szkół podstawowych (Radkowice, Starochęciny, Tokarnia, Łukowa, Siedlce, Korzecko, Bolmin, Polichno, Wolica, Chęciny). W ramach zespołu szkół w gminie funkcjonują 2 gimnazja (Gimnazjum Nr 2 Chęciny, Wolica), i liceum i technikum.

Ponadto na terenie gminy działa 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w tym Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze.

IV. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy i Miasta w Chęcinach.

Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania, zebranych i złożonych przez sołtysów do Urzędu Gminy i Miasta w Chęcinach określono ilość oraz miejsca występowania takich wyrobów na terenie gminy Chęciny.

Do dnia 31 grudnia 2004r. zebrano informacje o ilościach i miejscu występowania azbestu na terenie 18 miejscowości. W roku bieżącym dokonano aktualizacji inwentaryzacji.

Z informacji wynika, że na terenie Gminy Chęciny znajduje się ponad **389 702 m²** wyrobów zawierających azbestowych (popularny eternit).

Inwentaryzacja przedstawia ilość azbestu na budynkach gospodarczych i mieszkalnych (tabela nr 1)

Tabela 1.

Lp.	Sołectwo	Typ budynku	Ilość wyrobów azbestowych w m ²
1	Radkowice	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	16 470

2	Starochęciny	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	10 940
3	Korzecko	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	23 849
4	Polichno	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	12 455
5	Tokarnia	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	33 173
6	Siedlce	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	24 277
7	Miedzianka	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	9 420
8	Bolmin	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	64 752
9	Chęciny	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	22 240
10	Mosty	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	4 590
11	Wolica	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	16 081
12	Ostrów	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	35 575
13	Wojkowiec	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	380 00
14	Gościniec	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	9 195
15	Skiby	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	10 078
16	Przymiarki	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	10 060
17	Lipowica	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	13 299
18	Łukowa	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy	35 248

Podsumowując na terenie gminy Chęciny zinwentaryzowano 389 702 m² płyt azbestowych w formie pokryć dachowych.

V. Koordynatorzy programu

Program realizowany będzie przez pracowników Referatu Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa przy aktywnym udziale Zakładu Gospodarki Komunalnej w Chęcinach i przy współpracy sołtysów i radnych.

Odpowiednia koordynacja przy realizacji programu będzie miała istotny wpływ na powodzenie przedsięwzięcia.

VI. Aspekt technologiczny i ekonomiczny programu

Analiza ekonomiczna i technologiczna pozwoli w sposób realny ustalić i realizować program.

Średni koszt usuwanych i unieszkodliwianych odpadów azbestowych tj. płyt eternitowych wynosi ok. 26 zł/ m² (brutto).

Wynika to z informacji i kalkulacji pochodzących od firm świadczących usługi w omawianym zakresie, działających na terenie powiatu kieleckiego.

Na terenie Gminy i Miasta Chęciny inwentaryzowano 389 702 m² płyt falistych –eternitu.

Realizacja programu ma trwać do 2032 roku tj. jeszcze 25 lat.

Rocznie należałoby usuwać średnio 15. 588, 08 m².

Średni koszt realizacji programu to 405. 290,08 zł/ rocznie.

Realizacja programu możliwa będzie dopiero po uzyskaniu dofinansowania z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Środki własne gminy są niewystarczające.

W przypadku nie otrzymania dofinansowania program zostanie przeniesiony do realizacji na następny rok budżetowy.

VII. Metody realizacji programu

Głównym celem gminnego planu usuwania wyrobów zawierających azbest jest przyjęcie odpowiedniego systemu ich usuwania.

Projektowany system powinien opierać się o:

- Analizę aktualnego stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest,
- Przewidywane zmiany związane z gospodarką odpadami azbestowymi,
- Przyjęte kierunki i cele działań związanych z usuwaniem azbestu z terenu gminy Chęciny.
- Uczestnikami programu będą właściciele nieruchomości pokrytych wyrobami zawierającymi azbest (eternit) na terenie Gminy.
- Wykonywanie prac związanych z usuwaniem azbestu wyłącznie przez wyspecjalizowane firmy,
- Odbiór odpadów zawierających azbest następowal będzie tylko na pisemny wniosek właściciela nieruchomości.
- Uczestnictwo w programie jest nieobowiązkowe.

Ustalając cele i zadania dla systemu usuwania wyrobów zawierających azbest kierowano się następującymi zasadami:

- dokładnej i szczegółowej wiedzy w zakresie występowania wyrobów azbestowych na terenie gminy Chęciny.
- zapobieganiu narażania na ekspozycję pyłu azbestowego ludzi i środowiska,
- realności przyjmowanych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych na terenie gminy Chęciny,

Metody realizacji programu będą następujące:

- informowanie mieszkańców gminy w zakresie problematyki azbestowej,
- informacje zamieszczane na stronie internetowej gminy,
- informacje zamieszczane na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy i Miasta Chęciny,
- działania i programy edukacyjne w szkołach ulotki, broszury, plakaty.

Program skierowany jest do wszystkich właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Chęciny. Zainteresowanie programem będzie wzrastać stopniowo z roku na rok.

Przewiduje się, że w pierwszym roku prowadzenia programu udział weźmie około 20

właścicieli nieruchomości. W kolejnych latach liczba ta będzie wzrastać. Zależać to będzie od możliwości finansowych właścicieli nieruchomości w odniesieniu do zastąpienia wymienianego pokrycia dachowego.

Gminny program usuwania wyrobów zawierających azbest jest „żywym” dokumentem to znaczy że należy go aktualizować na bieżąco. Wynika z obowiązku właścicieli, zarządców i użytkowników nieruchomości przedkładania informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania oraz których wykorzystanie zostało zakończone. Gminny plan usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być weryfikowany corocznie.

VIII. Uregulowania prawne regulujące szczegółowo użytkowanie i usuwanie wyrobów zawierających azbest

Do głównych aktów prawnych regulujących szczegółowe zasady użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest należą:

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz.U. Nr 192, 1876),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 71, poz. 649),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 października 2005 roku w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz.U. Nr 216, poz. 1824),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 roku w sprawie

bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania azbestu (Dz.U nr 8, poz. 895).

- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U z 2004r Nr 3, poz. 20 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U Nr 62, poz. 727 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz.U z 2003r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 roku o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U z 2005r. Nr 10 poz. 72).

WNIOSEK
o odebranie odpadów zawierających azbest
z terenu Gminy i Miasta Chęciny

1. Imię i nazwisko właściciel nieruchomości
2. Adres.....
3. Telefon kontaktowy.....
4. Miejsce występowania odpadów zawierających azbest (miejscowość,
nr działki).....
5. Rodzaj odpadów (płyty faliste/plaskie lub inny odpad zawierający azbest):
6. Ilość odpadów w m²
7. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte we wniosku są zgodne z prawdą.

.....
(data i podpis właściciela działki)

Protokół odbioru
(stwierdzenie usunięcia wyrobów zawierających azbest)

1. Imię i nazwisko właściciel nieruchomości
2. Adres.....
3. Telefon kontaktowy.....
4. Miejsce występowania odpadów zawierających azbest (miejscowość, nr działki).....
5. Rodzaj odpadów (plyty faliste/płaskie lub inny odpad zawierający azbest):.....
6. Ilość odpadów w m²
7. Informacja czy na nieruchomości znajdują się jeszcze wyroby zawierające azbest (jeśli tak podać szacunkowo ilość):.....
8. Oświadczam, że prace związane z usunięciem wyrobów zawierających azbest zostały wykonane z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych, a teren został oczyszczony z odpadów azbestowych.

.....
data i podpis właściciela działki

.....
data i podpis przedstawiciela wykonawcy